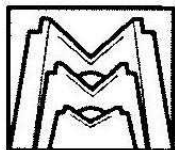

جبران خسارت معنوی در حقوق ایران و آمریکا

مؤلف:

سولماز کنطورچیان

انتشارات استاد شهریار

تهران، ۱۳۹۹

سرشناسه	: کنطورچیان، سولماز، ۱۳۶۴ -
عنوان قراردادی	: ایران، قوانین و احکام
عنوان و نام پدیدآور	: Kantorchyansolmaz Iran. Laws, etc
مشخصات نشر	: جبران خسارت معنوی در حقوق ایران و آمریکا / سولماز کنطورچیان. تهران: انتشارات استاد شهریار، ۱۳۹۸.
مشخصات ظاهری	: ۱۳۸ ص.
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۸۷-۳۷-۵
وضعیت فهرست نویسی	: فیبا
موضوع	: خسارت معنوی -- قوانین و مقررات -- ایران
موضوع	: Damages, Intellectual -- Law and legislation -- Iran*
موضوع	: تأمین خسارت -- ایالات متحده
موضوع	: Indemnity -- United states
موضوع	: حقوق تطبیقی
موضوع	: Comparative law
موضوع	: غرامت ها (حقوق)
موضوع	: Compensation (Law)
موضوع	: خسارت معنوی
موضوع	: Damages, Intellectual*
ردیابی کتاب	: KMH۸۳۳
ردیابی دیویدی	: ۳۴۵/۵۵۰۷۷
شماره کتابشناسی	: ۵۷۰۷۱

جبران خسارت معنوی در حقوق ایران و آمریکا

مؤلف	: سولماز کنطورچیان
ناشر	: استاد شهریار
ویراستار علمی	: دکتر افشین جعفری
چاپ و صحافی	: نسیم
شمارگان	: ۱۰۰۰ نسخه
نوبت چاپ	: اول - ۱۳۹۹
قیمت	: ۸۵ هزار تومان
شابک	: ۹۷۸-۶۲۲-۶۴۸۷-۳۷-۵

نشانی: تهران، خیابان مطهری، خیابان فجر، کوچه شهید نظری، پلاک ۳۶، واحد ۶

تلفن تماس: ۰۲۱-۸۸۸۳۱۰۶۵ و ۰۲۱-۸۸۸۳۶۸۷۲

همراه: ۰۹۱۲۲۱۷۷۱۷۶

Email: norooz1347@yahoo.com

کلید حقوق این اثر برای ناشر محفوظ است.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
۹	مقدمه
۱۹	بخش اول: مبنا و اصول حاکم بر شیوه‌های ارزیابی خسارت در حقوق ایران و آمریکا
۲۳	فصل اول: مبنای ارزیابی خسارت در حقوق ایران و حقوق آمریکا
۲۴	مبحث اول: مبنای ارزیابی خسارت در نظام‌های مختلف مسئولیت و حقوق ایران
۲۵	گفتار اول: مسئولیت مادی
۲۶	گفتار دوم: مسئولیت قراردادی
۳۰	گفتار سوم: مسئولیت کیفری
۳۵	مبحث دوم: مبنای ارزیابی خسارت در حقوق آمریکا
۳۵	گفتار اول: مبنای ارزیابی خسارت بر مبنای نظریه پدر خوب
۳۷	گفتار دوم: مبنای ارزیابی خسارت بر اساس درجه‌بندی
۳۸	فصل دوم: اصول حاکم بر ارزیابی خسارت در حقوق ایران و آمریکا
۳۹	مبحث اول: اصول حاکم بر ارزیابی خسارت مادی در حقوق ایران و آمریکا
۴۰	گفتار اول: نقش مکان در ارزیابی خسارت در حقوق ایران و آمریکا
۴۳	گفتار دوم: نقش زمان در ارزیابی خسارت در حقوق ایران و آمریکا
۵۳	مبحث دوم: اصول ارزیابی خسارت معنوی در حقوق ایران و آمریکا
۵۵	گفتار اول: اصول ارزیابی خسارت معنوی از طریق نوع حادثه در حقوق ایران و آمریکا
۶۴	گفتار دوم: بررسی توانایی مالی مسئول
۶۶	گفتار سوم: لزوم در نظر گرفتن هزینه‌های مسئول
۶۹	بخش دوم: معیار و نحوه ارزیابی خسارت معنوی در حقوق ایران و آمریکا
۷۱	فصل اول: معیار ارزیابی خسارت معنوی

۷۱.....	مبحث اول: ارزیابی قضایی
۷۱.....	گفتار اول: کارشناسی
۷۴.....	گفتار دوم: دادگاه
۷۷.....	مبحث دوم: ارزیابی در بیمه
۸۲.....	فصل دوم: ارزیابی خسارت در اجتماع اسباب و تبیین مشکلات مربوط
۸۳.....	مبحث اول: ارزیابی خسارت در اجتماع اسباب در حقوق ایران
۸۳.....	گفتار اول: اجتماع طولی
۸۵.....	گفتار دوم: اجتماع عرضی
۸۷.....	مبحث سوم: ارزیابی خسارت در اجتماع اسباب در حقوق آمریکا
۹۰.....	گفتار اول: سبب تمام در آمریکا
۹۰.....	گفتار دوم: تقسیم مسئولیت مدنی در آمریکا
۹۶.....	گفتار سوم: چگونگی مقایسه خسارت بین خواندگان متعدد در حقوق آمریکا
۹۸.....	گفتار چهارم: غیرمستقیم شدن خسارت در حقوق آمریکا
۱۰۰.....	گفتار پنجم: میزان تقلیل خسارت در حقوق آمریکا
۱۰۶.....	مبحث سوم: مشکلات ارزیابی
۱۰۶.....	گفتار اول: مشکلات ارزیابی خسارت در حقوق ایران
۱۲۱.....	گفتار دوم: مشکلات ارزیابی خسارت در حقوق آمریکا
۱۲۷.....	نتیجه گیری
۱۳۱.....	منابع و مآخذ

مقدمه

در زندگی اجتماعی بشر، همواره وجود قوانین و نظام‌های قضایی که بر مبنای قانون به حل و فصل دعوی و احقاق حق و اجرای عدالت بپردازند، ضروری است. زیرا بدون آن، با پیدایش اختلاف امنیت و روابط اجتماعی مورد تهدید جدی قرار خواهد گرفت. تاریخ زندگی بشر نشان داده است که چگونه در فقدان چنین نظامی، به علت مسائل بسیار ساده و کم ارزش اقوام و طوایف با یکدیگر به نزاع پرداخته و گاهی این نزاع‌ها تا سالیان بسیار سبب جنگ و خونریزی گشته است و درگیری در جوامع را تشکیل می‌دهد. بنابراین، چهارمین اصل در قوانین هر نظام حقوقی نسبت به آن مقرراتی پیش‌بینی گردد.

از گذشته‌های دور، جبران خسارت‌های مالی که اکثراً جنبه مادی دارد به طور صریح در قوانین جوامع مختلف پیش‌بینی شده است و تمام نظام‌های حقوقی این‌گونه خسارت‌ها را قابل جبران می‌دانند و بر پایه آن امکان جبران این نوع خسارت با مراجعه به دادگاه و اثبات زیان وجود دارد و بدون هیچ تردیدی و تشکیکی مشمول ادله عقلانی چون لاضرر می‌گردد.

در مورد خسارت معنوی نیز چه قبل از پدید آمدن بیانیه بعد از آن بشر در زندگی اجتماعی، به پالایش درونی خویش و سازمان بخشی مناسبات اجتماعی بر پایه مفاهیم و ارزش‌های انسانی اهتمام ورزیده و همواره جبران این نوع خسارت را مورد توجه خاص قرار داده است.

خسارات معنوی نوع دیگری از زیان است. در جبران مالی خسارت معنوی در حقوق خارجی هم، در گذشته اختلاف نظر بوده است؛ مخصوصاً در قرن نوزدهم، عده‌ای با جبران خسارت معنوی از طریق مالی مخالف بوده‌اند^۱ و دلایلی به شرح ذیل

۱. نقیبی، سیدابوالقاسم، نظریه جبران مالی خسارت معنوی در حقوق اسلامی، مجله مطالعات اسلامی،

ارائه می‌کردند:

- ۱- خسارت معنوی قابل تقویم به پول نیست. به همین جهت غرامت نمی‌تواند ضرر را در این جا از بین ببرد.
 - ۲- از لحاظ فنی تقویم غرامت امری فوق‌العاده دقیق و دشوار است.
 - ۳- از نظر اخلاقی زنده است که خسارت معنوی با پول جبران شود.
 - ۴- پیش‌بینی دیه برای صدمات جسمی؛ زیرا دیه برای جبران صدمه معنوی است؛ نه مادی (البته بین حقوق‌دانان اختلاف نظر است). در فقه و در قانون، حتی اگر دیه تعیین شد باشد ارزش تعیین می‌شود که دادگاه مبلغ آن را تعیین می‌کند. به نظر می‌رسد شرط پرداخت دیه، صرفاً ایجاد ضرر مادی نیست.
 - ۵- اصل حفظ حرمت اشخاص که در فقه مورد تأکید قرار گرفته و در روایات و اخبار و آیات هم داریم که «هان»، تحقیر و سبک شمردن اشخاص، ممنوع است. در این گونه موارد اگر مجازات خاصی تعیین نشده باشد حاکم متخلف را تعزیر می‌کند. یعنی در فقه محدودیت برای تعزیر وجود ندارد و یک طریقه تعزیر هم می‌تواند این باشد که غرامت را از باب ترمیم ضرر و تنویر بدهند. البته به این نظر این اشکال وارد است که تعزیر برای مثال پرداخت جریمه یا جزای نقدی به دولت است نه به زیان دیده. به هر حال با مراجعه به فتاوی فقهی اسلام، پرداخت خسارت برای ترمیم ضرر معنوی مشهود است.
- خسارت معنوی عبارت است از لطمه به سرمایه‌های مادی و حقوق غیرمالی که دارای دو بعد است لطمه به عواطف و احساسات که مختص اشخاص حقیقی است و لطمه به حیثیت و آبرو، آزادی و اعتبار اشخاص حقیقی و حقوقی که شتر جنبه اجتماعی دارد. مسئولیت مدنی ناشی از ایراد خسارت معنوی ممکن است قراردادی، غیر قراردادی یا ناشی از فعل زیانبار باشد که قانونگذار آن را جرم تلقی کرده است بنا به اصل ۱۷۱ قانون اساسی و موادی از قانون مسئولیت مدنی و قاعده لاضرر، دلیل عقل و اصل جبران کامل خسارت، ضرر وارد شده باید جبران شود علاوه بر این باید اذعان کرد که براساس اصول مسلم حقوقی، هر خسارتی باید جبران شود براین اساس می‌توان گفت که خسارت معنوی قابلیت مطالبه دارد.
- اکثر حقوق‌دانان در نظام‌های مختلف حقوقی به جبران خسارات معنوی تمایل نشان